

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Deres ref

Vår ref

Dato

21/3083-

15. februar 2022

Beslutning om ekstraordinært uttak av ulvene på norsk side av grenserevirene Bograngen og Rømskog

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 tredje ledd, jf. første ledd bokstav c og andre ledd, beslutter Klima- og miljødepartementet uttak av ulvene på norsk side av grenserevirene Bograngen og Rømskog. Miljødirektoratet v/ Statens naturoppsyn bes gjennomføre uttaket.

Bakgrunn

Rovviltnemndene i region 4 (Oslo og deler av Viken fylke) og 5 (deler av Innlandet fylke) vedtok 8. oktober 2021 en lisensfellingkvote for ulvesonen vinteren 2022. Vedtaket ble påklaget av en rekke organisasjoner. I klageavgjørelse av 22. desember 2021 opprettholdt Klima- og miljødepartementet lisensfellingkvoten for det helnorske reviret Hornmoen og grenserevirene Borgangen og Rømskog. Departementet vedtok også felling av gjenværende individer i Slettåsreviret, der lederparet ble felt under lisensfelling utenfor ulvesonen i desember 2021.

Den 27. desember 2021 ble Klima- og miljødepartementets klageavgjørelse brakt inn for Oslo tingrett av tre miljø- og dyrevernorganisasjoner, som fremsatte krav om midlertidig forføyning. Oslo tingrett besluttet å stanse iverksettingen av departementets klageavgjørelse i kjennelser av 29. desember 2021 og 29. januar 2022. Staten anket kjennelsen til lagmannsretten. I kjennelse av 11. februar 2022 fant Borgarting lagmannsrett at vilkårene for midlertidig forføyning ikke er til stede. Lagmannsrettens kjennelse innebar at lisensfellingkvoten som ble satt i departementets klageavgjørelse av 22. desember 2021 kunne iverksettes. Lisensfelling i ulvesonen ble iverksatt 12. februar 2022.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Morten Gluva
22 24 58 32

Per 15. februar 2022 er kvoten for Hornmoenreviret fylt og Slettåsreviret i all vesentlighet fylt, og ett individ er felt på norsk side av grensereviret Bograngen. Grunnet dårlige sporingsforhold har det ikke vært mulig å iverksette lisensfelling på norsk side av grensereviret Rømskog. På svensk side er det felt ett dyr tilhørende Rømskogreviret.

Klima- og miljødepartementets vurdering

På grunn av saken om midlertidig forføyning har den ordinære tidsperioden for lisensfelling i ulvesonen blitt forkortet fra 46 dager til fire dager i år. Lisensfellingsperioden utløper 15. februar, jf. rovviltforskriften § 10 femte ledd. Tidsperioden for lisensfelling i ulvesonen har derfor vært svært knapp. Departementets vurdering er at det er ønskelig å få gjennomført ytterligere fellinger i grenserevirene Bograngen og Rømskog, i henholdt til departementets vedtak av 22. desember 2021.

Statens naturoppsyn (SNO) har adgang til å gjennomføre felling ut over lisensfellingsperioden som følger av rovviltforskriften.

Felling av ulv i revir etter 15. februar innebærer imidlertid dyreetiske avveininger. Avgrensningen av lisensfellingsperioden for ulvesonen er gjort med grunnlag i faglige vurderinger knyttet til ulvens biologi. I områder med yngling av ulv er det særlig to hensyn som ligger til grunn:

- A. Risikoen for at valper som ennå er avhengige av foreldre dyr mister disse, og dermed svekkes eller dør, og
- B. Risikoen for at en drektig tisper mister sin hanne, og dermed blir ute av stand til å forsørge seg selv og valpene etter fødsel.

Ulvevalper fødes normalt i siste del av april eller begynnelsen av mai. Valpene er i begrenset grad i stand til å bevege seg mye de første ukene. Utover ettersommeren og høsten blir valpene mer uavhengig av foreldrene. Det later til å være konsensus blant forskere at valper fra og med januar har høy sannsynlighet for å overleve om de blir alene. I Skandinavia har Skandulv påvist utvandring av enkeltvalper fra revir i slutten av januar og i februar. En situasjon som beskrevet i punkt A vil ikke oppstå ved uttak innenfor ulvesonen i februar/mars, men vil gjøre seg gjeldende fra siste del av april.

Det er ikke mulig å garantere at alle ulvene i en familiegruppe blir skutt dersom det åpnes for lisensfelling i ulverevir. Ved uttak ut over 15. februar vil det være risiko for at drektige tisper mister sin hanne, jf. punkt B over. Normalt vil hannen i paret bidra med å passe på reviret og bringe mat til hiet den første tiden etter at valpene er født. Uten make vil den diende tisper få store problemer både med å forsørge seg selv i die-perioden, og med å forsørge valpene med nok mat etter at de begynner å spise fast føde. Dette vil kunne påvirke overlevelsen hos valpene, og fellinger som får slike utfall vil følgelig kunne være etisk betenkelig.

Gjennomsnittlig dato for fødsel i skandinaviske ulverevir er beregnet å være 2. mai. Drektighetstiden er på 61-64 dager hos ulv, og dette tilsier at de fleste ulvetispene parres i

månedsskiftet februar/mars. 95 prosent av parringene skjer etter 20. februar. Ettersom fødsel er registrert så tidlig som 20. april, kan derimot paring skje så tidlig som i midten av februar. Paringstiden for ulv anses å starte 15. februar. Av denne grunn avsluttes lisensfelling i ulvesonen 15. februar, jf. rovviltforskriften § 10 femte ledd.

For at en drektig tisper skal bli gående alene, fordrer det at lederhannen felles uten at tisper felles. Dette kan skje enten i revir som er aktuelle for felling, eller ved feilfelling dersom dyr trekker inn i området fra naborevir.

Det vil også være økende risiko for at valper fra andre revir kan ha lagt ut på vandring etter 15. februar, og dermed risikerer å bli felt under fellingen innenfor ulvesonen. Tilsvarende vil risikoen for at noen av valpene som er planlagt felt vil trekke ut fra oppvekstreviret, øke med tiden. Et uttak etter 15. februar kan altså øke sannsynligheten for å ta ut feil dyr, og mulighetene for å ta ut alle individer i en flokk kan bli vanskelig etter dette tidspunktet. Utfordringene vil øke jo lenger tid som går.

De argumenter som lå bak lisensfellingsvedtaket av 22. desember 2021 veier etter departementets vurdering tyngre enn de dyreetiske forholdene og risikoen for feilfelling. Departementet ønsker derfor å få gjennomført uttak i ulvesonen i tråd med vedtaket.

I Klima- og miljødepartementets vedtak av 22. desember 2021 redegjøres det grundig for vurderingene av vilkårene for felling i naturmangfoldloven (nml.) § 18 første ledd bokstav c og andre ledd. Disse vurderingene gjør seg fortsatt gjeldende, og departementet viser derfor til vurderingene av disse vilkårene i vedtaket av 22. desember 2021. Når det gjelder bestandssituasjonen er 11 ulver skutt innenfor ulvesonen etter at departementet vedtak ble fattet, i henhold til lisensfellingskvoten i vedtaket.

Departementet kan ikke se at dette uttaket vil true bestandens overlevelse. Departementet viser til vedtaket av 22. desember 2021, der det redegjøres grundig for bestandssituasjonen for ulv og vilkåret om bestandens overlevelse. Den foreløpige bestandsrapporten fra Høyskolen i Innlandet av 1. februar 2022 viser at det så langt i vinter er dokumentert 4 sikre valpekull i helnorske revir (inkludert revirene Hornmoen og Slettås) og 7 valpekull i grenserevir (inkludert revirene Bograngen og Rømskog). I tillegg mangler avklaring om grensetilhørighet og mulig yngling i to revir med familiegrupper. Totalt antall ulver dokumentert i Norge er så langt denne vintersesongen 2021-2022 for perioden 1. oktober til 26. januar på 111-116, inkludert helnorske ulver, alle ulver i grenserevir og døde ulver. De aktuelle revirene er ikke vurdert til å bestå av spesielt genetisk verdifulle individer.

Departementet viser også til vedtaket av 22. desember 2021, der det redegjøres for fellingens betydning for å nå bestandsmålet etter neste yngling. Det er ikke framkommet opplysninger som tilsier at dette vurderes annerledes nå.

Som det også fremgår av departementets vedtak av 22. desember 2021, har departementet i saken basert seg på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om ulv. Kravet i nml. § 8 anses

oppfylt. Departementet mener at det i denne saken foreligger betydelig kunnskap, og føre-var-prinsippet anses ivaretatt. Tidsperioden for det ekstraordinære uttaket er avgrenset, og SNO skal ta nødvendige forholdsregler ved gjennomføringen av fellingen, blant annet for å redusere risikoen for feilfelling, i tråd med føringene om dette i departementets vedtak av 22. desember 2021.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen ulvebestanden utsettes for, i form av statusrapporter og annen informasjon fra Skandulv om regulær og irregulær avgang av ulv m.m., og miljøforvaltningen har i stor grad oversikt over den samlede belastningen, jf. nml. § 10.

Når det gjelder avveining mellom naturmangfoldshensyn og øvrige viktige samfunnsinteresser og samiske interesser, jf. naturmangfoldloven § 14, viser departementet til at det nettopp er slike øvrige samfunnsinteresser som begrunner lisensfellingskvoten for ulvesonen.

Klima- og miljødepartementet ber Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn gjennomføre uttak av resterende kvote som gjelder for de norske delene av grenserevirene Rømskog og Bograngen, i henhold til departementets vedtak av 22. desember 2021. Oppdraget har en varighet fra 16. februar til og med 1. mars 2022. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn bør vurdere om de skal knytte til seg lokale jegere i gjennomføringen av oppdraget. Departementet understreker at føringene i vedtaket av 22. desember 2021 som gjelder genetisk verdifulle individer og feilfelling fortsatt gjelder.

For øvrig gjelder følgende:

- Miljødirektoratet fastsetter hensiktsmessige fellingsområder.
- Fellingsforsøket gjennomføres i tråd med fastsatt instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.
- Ulvene i Settenreviret, som grenser inn mot Rømskogreviret, er genetisk verdifulle individer. Det er derfor svært viktig at det kommende uttaket av ulv i de to aktuelle grenserevirene gjennomføres slik at ulv fra Settenreviret ikke blir felt.

Beslutningen om uttak regnes ikke som enkeltvedtak, jf. nml. § 18 tredje ledd, og det er ikke klageadgang.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Morten Gluva
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Statsforvalteren i Innlandet

Statsforvalteren i Oslo og Viken